

การพัฒนาตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
การบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
**A Development of Casual Relationship Model of Factors Affecting the
Effectiveness of Administering Moral Schools under the Local
Administrative Organizations**

วาทีณี เจือทอง,
สุบิน ยรรราช และ วรารณ ไทยมา
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
**Watinee Juathong,
Subin Yararach and Waraporn Thaima**
Sripatum University, Thailand
Corresponding Author, Email: oilmenty@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) พัฒนาตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อให้ได้ข้อมูลจาก 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครู และ 3) บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ รองชนะเลิศอันดับที่ 1 - 3 รางวัลชมเชย และโรงเรียนที่ได้รับเกียรติบัตรเข้าร่วมโครงการ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์โดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า โมเดลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเหมาะสม กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์คือ กลยุทธ์การจัด

* วันที่รับบทความ : 27 มกราคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 3 กุมภาพันธ์ 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 6 เมษายน 2566

Received: January 27 2023; Revised: February 3 2023; Accepted: April 6 2023

สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในโรงเรียน กลยุทธ์การสร้างปัจจัยเอื้อและการบริหารจัดการของผู้บริหาร กลยุทธ์การส่งเสริมพฤติกรรมของบุคลากรต้นแบบ กลยุทธ์การเสริมพลังจัดการเรียนรู้ กลยุทธ์การเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในยุคดิจิทัล และกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายภายนอกและการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน โดยมีเงื่อนไขความสำเร็จในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย การเสริมพลังใน 3 บทบาทคือ บทบาทของผู้บริหาร บทบาทของครู และบทบาทของชุมชนและครอบครัว ซึ่งจะต้องสนับสนุนซึ่งกันและกันและเป็นปัจจัยเอื้อต่อกัน

คำสำคัญ: ตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ; โรงเรียนคุณธรรม; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstracts

The objectives of this research were 1) to study the moral characteristics of school administrators, school environment, and teaching and learning management of teachers that affect the effectiveness of moral school administrators under the local government organization. 2) to develop a causal relationship model of factors affecting the administrative effectiveness of moral schools under local government organizations, and 3) to present guidelines for developing the effectiveness of moral school administration under local government organizations. The research plan is Mix Method research. Purposive sampling was used to obtain data from 1) school administrators 2) teachers and 3) educational personnel from schools that won first prizes, 1st - 3rd runners-up, honorable mentions, and schools that have received certificates to participate in the project. The tools used were questionnaires and interviews. The researcher analyzed using a structural equation model and content analysis.

The results found that (1) the moral characteristics of school administrators, the school environment, and teachers' teaching and learning management affected the effectiveness of moral school administrators under the local government organization. The overall executives were at a high level. (2) a causal relationship model of factors affecting the effectiveness of moral school administration. It was found that the model for analyzing factors influencing the effectiveness of moral school administration under the local government organization was appropriate. harmonize with empirical data with statistical significance at the .01 level and (3) the guidelines for developing the effectiveness of moral school administration under the local government organization, it was found that the guidelines for developing the efficacy of moral school administration consisted of 6 strategies, namely, environment and ecosystem management in schools, creating facilitating factors and management of executives, encouraging behaviors of role models, empowering learning management, enhancing students to have morals and ethics in the digital age, and building networks external networks and participation of the community and parents of students. There are conditions for success in implementing strategies to increase, consisting of empowerment in 3 roles, namely, the role of administrators, the role of teachers, and the role of the community and family, which must support each other and contribute to each other.

Keywords: Causal Relationship Model; Moral school; Local Administrative Organizations

บทนำ

สังคมของไทยเราปัจจุบันนี้มีปัญหามากมาย ไม่ว่าจะเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง การหลบเลี่ยงการเสียภาษี การจงใจฝ่าฝืนกฎหมาย ปัญหาสังคม เช่น อาชญากรรม อายุมข ยาเสพติด รวมถึงการขาดระเบียบวินัยและความเห็นแก่ตัวที่มากขึ้น เป็นต้น วิกฤตการณ์เหล่านี้ดูกลายเป็นเรื่องปกติในสังคมไทยปัจจุบัน พบว่าทางหนึ่งที่จะมีส่วนแก้ไขวิกฤตการณ์ได้คือ การใช้มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมเข้ามาช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบ ให้แก่ทุกคน ทุกฝ่ายในบ้านเมือง (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2547 : 145) โดยการปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยต้องดำเนินการใน 2 ลักษณะคือ การ “ปลูก” ใช้สำหรับเด็กและเยาวชนที่จะเป็นพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยในอนาคต ซึ่งจะต้องได้รับการปลูกฝังความคิด ทศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อเจริญงอกงามเป็นเมล็ดพันธุ์แห่งคุณธรรมจริยธรรมที่จะเผยแพร่ในสังคมไทยต่อไป ส่วนการ “ปลูก” ใช้กับผู้ใหญ่ ที่บางครั้งได้หลงลืมหรือละเลยการนำคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน เป็นต้น (กิตติยา โสภณโกโคย. ม.ป.ป.: อ้างถึงใน ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2550 : 201) ในมิติด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องเริ่มต้นด้วยการพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมที่เผชิญอยู่ได้อย่างมีความสุข การศึกษาจึงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้และคุณธรรมจริยธรรม โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่มีจุดหมายที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข โดยจุดหมายคือ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กรมวิชาการ, 2551 : 47)

ด้วยกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ของชาติและปัญหาคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงได้ริเริ่มโครงการโรงเรียนคุณธรรม เพราะเห็นความจำเป็นของการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนของชาติ และเพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ได้ซึมซับคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ สร้างความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี รวมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งรูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมเป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย ลงทุนต่ำแต่ได้กำไรมาก และยังสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง ช่วยให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน “ลดลง” และส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ “เพิ่มขึ้น” ซึ่งนับเป็นการพัฒนาเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษเพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม จะช่วยให้โรงเรียนมีเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาเป็นโรงเรียนคุณธรรมและบรรลุเป้าประสงค์ได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรมจนได้รับการยอมรับจากสังคม มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและดำรงได้อย่างมีคุณภาพ จึงต้องหากลไกการพัฒนาการศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมองค์ความรู้วัฒนธรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมและบูรณาการไว้ในชั้นเรียน เพื่อสร้างสรรค์แบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีและเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) เพื่อพัฒนาตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร งานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระเบียบวิธีวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเพื่อเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) หรือโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นหรือลิสเรล (Linear Structural Relationship: LISREL) และนำมาสร้างเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship Model)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้บริหาร 2) ครู และ3) บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1,700 โรงเรียน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และใช้แบบสอบถามออนไลน์

กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จำนวนไม่น้อยกว่า 313 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธีการคัดเลือกแบบตามสะดวก (Convenience Selection)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Moral Development School: MDS) ประจำปี 2561 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 115 โรงเรียน ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวนไม่น้อยกว่า 6 คน

2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อพิจารณารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมที่สร้างขึ้น จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้กำหนดชุดคำถามในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบ ประกอบด้วย 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ซึ่งประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ราชการ ตำแหน่ง การศึกษา ประเภทโรงเรียน จังหวัด เป็นต้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้มาตราวัดแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยกำหนดระดับมาตราส่วนของคำตอบที่เป็นข้อความให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลขเพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น (Validity and Reliability) ของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ (Expert) จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างประเด็นคำถาม และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตามสูตรของ Hemphill and Westie (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 117) ต้องมีค่าระหว่าง 0.50 - 1.00 ถือว่าข้อคำถามข้อนั้น ๆ มีความ สอดคล้องกับประเด็นที่กำหนดไว้ และสามารถนำข้อคำถามข้อนั้นไปใช้ได้

2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้ แบ่งออกเป็น 2 ระยะได้แก่

ระยะที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการวิจัยในระยะที่ 1

ระยะที่ 2 เสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ติดต่อและประสานกลุ่มตัวอย่าง พร้อมนัดหมายวัน เวลาเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยในระยะที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามแนวทางของฮับบาร์ดและพาวเวอร์ (Hubbard & Power, 1999 : 41) ที่ได้กำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพไว้ 4 ขั้นตอนคือ การจัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การทบทวนคำถามการวิจัย การจัดการข้อมูล โดยการจัดรูปแบบความสัมพันธ์ของข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดประเด็นหลักและประเด็นรองที่ใช้วิเคราะห์เพื่อสรุปประเด็นตามกลุ่มข้อมูล นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการพรรณนา (Descriptive Research) พร้อมตารางหรือภาพประกอบที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย (1) การแจกแจงความถี่ (frequency) (2) ค่าร้อยละ (percentage) (3) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) และ (4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เป็นต้น

2. สร้างสมการพหุสัมพันธ์ โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (Lisrel) แล้วนำค่าสมการพหุสัมพันธ์ไปเป็นข้อมูลนำเข้าในการเขียนคำสั่งเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่กำหนดไว้ในแบบจำลองสมมุติฐานการวิจัย โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (Lisrel) ปรับแบบจำลอง และทำการทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองสมมุติฐานการวิจัยกับข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง จนผลการทดสอบไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยสังเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน คุณธรรม ความสัมพันธ์ของปัจจัย และองค์ประกอบของแต่ละปัจจัยตามแนวคิดเชิงทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ ดังนี้

1. ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Variables) เป็นตัวแปรที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุ ได้แก่

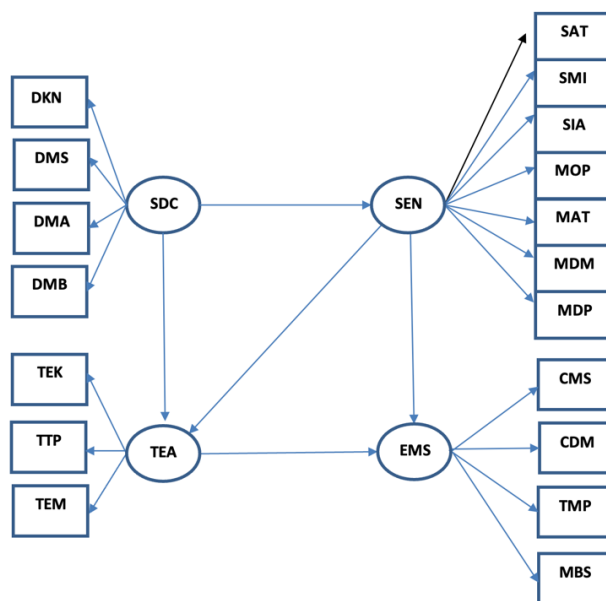
1.1 คุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (School Director's Characteristics: SDC) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ (1) องค์กรความรู้ของผู้บริหาร (Director's Knowledge: DKN) (2) ทักษะการบริหารจัดการ (Director's Management Skill: DMS) (3) ทศนคติเชิงจริยธรรม (Director's Moral Attitudes: DMA) และ (4) พฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Director's Moral Behavior: DMB)

2. ตัวแปรแฝงภายใน (endogenous variables) เป็นตัวแปรที่เป็นผลของตัวแปรสาเหตุ ได้แก่

2.1 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน (School Environment: SEN) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัวแปร ได้แก่ (1) บรรยากาศในโรงเรียน (School Atmosphere: SAT) (2) การกำหนดอัตลักษณ์ด้านคุณธรรมของโรงเรียน (School's Moral Identity: SMI) (3) การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน (School's Identity Achievement process: SIA) (4) การจัดทำโครงการคุณธรรม (Moral Project: MOP) (5) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม (Moral Atmosphere: MAT) (6) สร้างกลไกขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม (Moral Driving Mechanism: MDM) และ (7) มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน (Moral Development Process: MDP)

2.2 การจัดการเรียนการสอนของครู (Teacher's Teaching Process: TEA) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ (1) องค์กรความรู้ของครู (Teacher knowledge: TEK) (2) การจัดการเรียนการสอน (Teacher's Teaching Process: TTP) และ (3) การเป็นแบบอย่างที่ดี (Teacher Model: TEM)

2.3 ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม (Effectiveness of Moral School Administration: EMS) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ (1) บริบทที่เอื้อต่อการเป็นโรงเรียนคุณธรรม (Context for Being a Moral School: CMS) (2) คุณลักษณะผู้บริหารที่สามารถขับเคลื่อนคุณธรรม (Director's Characteristics Driving Morality: CDM) (3) การส่งเสริมด้านคุณธรรมของครู (Teacher's Morality Promotion: TMP) และ (4) พฤติกรรมด้านคุณธรรมของนักเรียน (Moral Behavior of Students: MBS)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1) การศึกษาคุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า (1) ด้านคุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหาร ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อยคือ คุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.44) ทักษะบริหารจัดการของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.41) ทศนคติเชิงจริยธรรมของของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.49) และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.42) (2) ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อยคือ บรรยากาศในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.43) และการจัด

สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณภาพในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.53) (3) **ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู** ประกอบด้วย 3 ประเด็นย่อยคือ ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.43) การจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.42) และการเป็นแบบอย่างที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.49) และ (4) **ด้านบริบทที่เอื้อต่อการเป็นโรงเรียนคุณธรรม** ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อยคือ บริบทที่เอื้อต่อการเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, SD = 0.43) ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถขับเคลื่อนคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.42) ด้านการส่งเสริมด้านคุณธรรมของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.42) และด้านพฤติกรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.34)

2) การพัฒนาตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า

(1) **คุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (School Director's Characteristics: SDC)** จากการวิเคราะห์โมเดลการวัดคุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ค่า Chi-Square (χ^2) = 0.00, df = 0.00, p = 1.00, RMSEA = 0.00, GFI = 1.00 แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดคุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

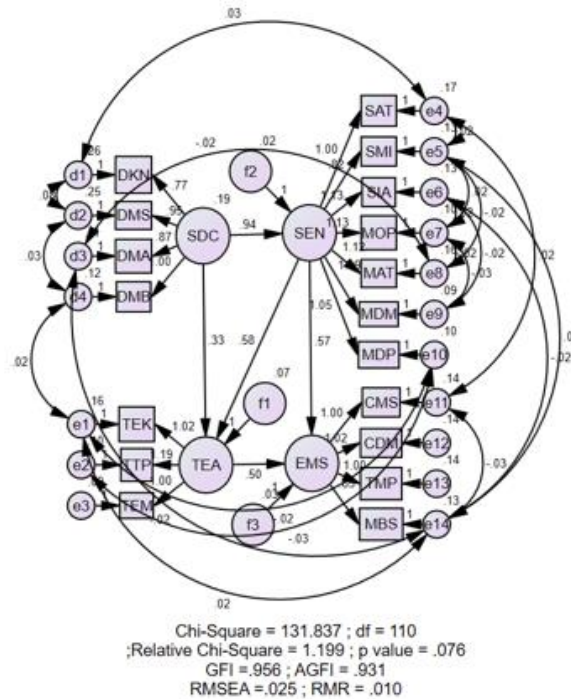
(2) **สภาพแวดล้อมในโรงเรียน (School Environment: SEN)** จากการวิเคราะห์โมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้ค่า Chi-Square (χ^2) = 13.182, df = 10, p = 0.214, RMSEA = 0.032, GFI = 0.98 แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

(3) **การจัดการเรียนการสอนของครู (Teacher's Teaching Process: TEA)** จากการวิเคราะห์โมเดลการจัดการเรียนการสอนของครู ได้ค่า Chi-Square (χ^2) = 0.011, df = 1, p = 0.917, RMSEA = 0.00, GFI = 1.00, AGFI = 1.00 แสดงให้เห็นว่าโมเดลการจัดการเรียนการสอนของครูมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

(4) **ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณธรรม (Effectiveness of Moral School Administration: EMS)** จากการวิเคราะห์โมเดลการวัดประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ได้ค่า Chi-Square (χ^2) = 1.334, df = 1, p = 0.248, RMSEA = 0.033, GFI = 0.99, AGFI = 0.97 แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

(5) ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน ใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Maximum Likelihood ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป AMOS เวอร์ชัน 22 เพื่อทำการเปรียบเทียบถึงความกลมกลืนระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้อง

กลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยพิจารณาจากค่าสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ดัชนีค่า Chi-Square (χ^2) , χ^2 / df , GFI, AGFI, และ RMSEA พบว่า ค่าดัชนีผ่านเกณฑ์การพิจารณาทุกข้อ เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดล พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 4 ดัชนีที่ผ่านเกณฑ์การยอมรับคือ ค่าดัชนี $\chi^2 = 131.837$, $df = 110$, $\chi^2 / df = 1.199$, $p\text{-value} = 0.76$, $GFI = 0.956$, $AGFI = 0.931$ และ $RMSEA = 0.025$

ภาพที่ 1 โมเดลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม
 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) แนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การจัดสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างปัจจัยเอื้อและการบริหารจัดการของผู้บริหาร กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมพฤติกรรมของบุคลากรต้นแบบ กลยุทธ์ที่ 4 การเสริมพลังจัดการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 5 การเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในยุคดิจิทัล และกลยุทธ์ที่ 6 การสร้างเครือข่ายภายนอกและการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน โดยพบว่ามีเงื่อนไขความสำเร็จในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ประกอบด้วย การเสริมพลังใน 3 บทบาทคือ (1) บทบาทของผู้บริหาร โดยการสนับสนุน การผลักดันนโยบายและการเสริมพลังในทุก ๆ ด้าน (2) บทบาทของครู ซึ่งจะ

เป็นพลังทางวิชาการและการจัดการเรียนรู้ และ(3) บทบาทของชุมชนและครอบครัว โดยการมีส่วนร่วม (Co - Creation of Knowledge)

อภิปรายผลการวิจัย

1) การศึกษาคุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อภิปรายผลได้ว่า (1) ด้านคุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหาร ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย คือ คุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.44) ทักษะบริหารจัดการของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.41) ทศนคติเชิงจริยธรรมของของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.49) และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.42) สอดคล้องกับ แก้วมณี โสพิน และจรัส อติวิทยากรณ์ (2563 : 1306) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.19) โดยพบว่าผู้บริหารควรมีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่การงาน มีความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง ยึดมั่นหลักธรรมคำสอนในศาสนาที่ตนนับถือ และประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี มีความรับผิดชอบ และสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ แก้วอาษา และคณะ (2564 : 465) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.36) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.33) และด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.30) (2) ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อยคือ บรรยากาศในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.43) และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณภาพในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.53) สอดคล้องกับ ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560 : 68) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมมีความสำคัญต่อจิตใจของนักเรียน ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน สภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น ช่วยทำให้จิตใจแจ่มใส มีทัศนคติเชิงบวก เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และผู้เกี่ยวข้องที่เข้ามาในโรงเรียนจะรับรู้บรรยากาศของโรงเรียนคุณธรรมที่ส่งผลให้เกิดความชื่นชมและยอมรับโรงเรียน (3) ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ประกอบด้วย 3 ประเด็นย่อยคือ ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.43) การจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.42) และการเป็นแบบอย่างที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.49) นอกจากนี้ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนของครูยังสอดคล้องกับสิรินภา จงท่ามา (2560 : 74) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ (1) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (2) ด้านการใช้

นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (3) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา และ (5) ด้านการวัดผลประเมินผลผลการเรียน สอดคล้องกับ วิภาพรรณ เนตรอนงค์ และทองสุข วันแสน (2562 : 50-70) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ไม่ว่าจะเป็น (1) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม (2) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรม และ (3) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรมและ (4) ด้านบริบทที่เอื้อต่อการเป็นโรงเรียนคุณธรรม ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อยคือ บริบทที่เอื้อต่อการเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, $SD = 0.43$) ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถขับเคลื่อนคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, $S.D. = 0.42$) ด้านการส่งเสริมด้านคุณธรรมของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, $S.D. = 0.42$) และด้านพฤติกรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$, $S.D. = 0.34$) สอดคล้องกับ สายันต์ โพธิ์ทอง (2563 : 91) ที่กล่าวว่าองค์ประกอบอัตลักษณ์โรงเรียนคุณธรรม ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ผู้นำมีคุณธรรม (2) นักเรียนมีพฤติกรรมพึงประสงค์ (3) โรงเรียนมีกลไกขับเคลื่อนคุณธรรม (4) หลักสูตรมีการบูรณาการคุณธรรม (5) ครูเป็นแบบอย่างที่ดี (6) โรงเรียนมีวิสัยทัศน์ ปรัชญา และการวางแผนโครงการ และ (7) นักเรียนและครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากโครงการคุณธรรม ซึ่งผลการวิจัย สอดคล้องสมมติฐานการวิจัยคือ องค์ประกอบอัตลักษณ์โรงเรียนคุณธรรมเป็นพหุองค์ประกอบ

2) การพัฒนาตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน โรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อภิปรายผลได้ว่า (1) คุณลักษณะด้านคุณธรรมผู้บริหารสถานศึกษา (School Director's Characteristics: SDC) จากการวิเคราะห์โมเดลการวัดคุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (School Director's Characteristics: SDC) ได้ค่า Chi-Square (χ^2) = 0.00, $df = 0.00$, $p = 1.00$, $RMSEA = 0.00$, $GFI = 1.00$ แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดคุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับ จิโรจ จิวแหยม และคณะ (2565 : 167-181) ที่กล่าวว่า จริยธรรมเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมเชิงพุทธของครูทั้งอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมอย่างมีนัยสำคัญ (2) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน (School Environment: SEN) จากการวิเคราะห์โมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้ค่า Chi-Square (χ^2) = 13.182, $df = 10$, $p = 0.214$, $RMSEA = 0.032$, $GFI = 0.98$ แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (3) การจัดการเรียนการสอนของครู (Teacher's Teaching Process: TEA) จากการวิเคราะห์โมเดลการจัดการเรียนการสอนของครู ได้ค่า Chi-Square (χ^2) = 0.011, $df = 1$, $p = 0.917$, $RMSEA = 0.00$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 1.00$ แสดงให้เห็นว่าโมเดลการจัดการเรียนการสอนของครูมีความ

สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ(4) ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม (Effectiveness of Moral School Administration: EMS) จากการวิเคราะห์โมเดลการวัดประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ได้ค่า Chi-Square (χ^2) = 1.334, df = 1, p = 0.248, RMSEA = 0.033, GFI = 0.99, AGFI = 0.97 แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับ วิไล หนูนา และศิริชัย ชินะตั้งกูร (2556 : 89-113) ที่กล่าวว่า จิตลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมของนักเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยสถานการณ์มีอิทธิพลทางตรงต่อจิตลักษณะส่วนบุคคล และมีอิทธิพลทางอ้อมส่งผ่านไปยังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมของนักเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าดัชนี $\chi^2 = 131.837$, df = 110, $\chi^2/df = 1.199$, p-value = 0.76, GFI = 0.956, AGFI = 0.931 และ RMSEA = 0.025 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง หรือโมเดลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับ จิโรจ จิวะแหม และคณะ (2565 : 167-181) ที่กล่าวว่าโมเดลสมการโครงสร้างพุทธระดับจริยธรรมเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ด้านคุณสมบัติของทีมงานจิตลักษณะของครูและพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมเชิงพุทธของครูในโรงเรียนวิถิพุทธ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดี ($\chi^2/df = 0.977$, CFI = 1.00, TLI = 1.00, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.024)

3) การนำเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อภิปรายผลได้ว่า แนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) การจัดสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในโรงเรียน (2) การสร้างปัจจัยเอื้อและการบริหารจัดการของผู้บริหาร (3) การส่งเสริมพฤติกรรมของบุคลากรต้นแบบ (4) การเสริมพลังจัดการเรียนรู้ (5) การเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในยุคดิจิทัล และ(6) การสร้างเครือข่ายภายนอกการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อุดมลีลา และคณะ (2561 : 197-213) ที่ได้เสนอกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ประกอบด้วย 9 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างจริยธรรมที่ดงาม (2) ขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของจริยธรรมนักเรียน (3) ส่งเสริมวิถีชีวิตที่ดีงามตามหลักศาสนาและวัฒนธรรมให้กับนักเรียน (4) พัฒนาการวางแผนการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนให้มีคุณภาพ (5) พัฒนาบุคลากรให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการพัฒนาจริยธรรม (6)

ขับเคลื่อนแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียนสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ (7) พัฒนาการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียน (8) ส่งเสริมการนำผลการประเมินการ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียนไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ(9) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน สอดคล้องกับ อีระ ชันบุตร (2562 : 955-966) ซึ่งได้ ศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมที่มีสัมฤทธิ์ผล ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ (1) การจัด สภาพแวดล้อมในโรงเรียน (2) การบริหารจัดการ ของผู้บริหารโรงเรียน (3) การจัดการเรียนการสอนของครู (4) การเรียนรู้และคุณภาพนักเรียน และ(5) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และนอกจากนี้ยังกลยุทธ์ดังกล่าว ยังสอดคล้องกับ พิริยะ ผลพิรุฬห์ (2552 : 421) ที่ได้กล่าวว่ากลยุทธ์ที่มีระบบการสร้างหรือพัฒนาเป็นอย่งดี จะส่งผล (1) จะช่วยให้ผู้บริหารตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลง (2) จะทำให้มีทิศทางในการดำเนินงานองค์กรที่ ชัดเจน (3) จะทำให้องค์กรสามารถสร้างผลตอบแทน (Returns) ที่เหนือกว่าคู่แข่งได้ (4) จะยกระดับองค์กร ให้สามารถบรรลุประสิทธิภาพ (Efficiency) คือการมีต้นทุนการดำเนินการที่ต่ำลง และการมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) คือการบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ และ(5) จะช่วยให้ผู้บริหารมีการทำงาน ลักษณะ Proactive คือสามารถ คาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นหรือเป็นฝ่ายรุกมากกว่าที่จะเป็นฝ่าย รับ (Reactive and Defensive)

โดยพบว่ามีเงื่อนไขความสำเร็จในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ประกอบด้วยการเสริมพลังใน 3 บทบาทคือ (1) บทบาทของ ผู้บริหาร โดยการสนับสนุน การผลักดันนโยบายและการเสริมพลังในทุก ๆ ด้าน (2) บทบาทของครู ซึ่งจะ เป็นพลังทางวิชาการและการจัดการเรียนรู้ และ (3) บทบาทของชุมชนและครอบครัว โดยการการมีส่วนร่วม (Co - Creation of Knowledge) ซึ่งจะต้องสนับสนุนซึ่งกันและกันและเป็นปัจจัยเอื้อต่อกัน สอดคล้องกับ ชาญชิต ทัพพม (2564 : 84) ที่กล่าวถึงบทบาทการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมว่าประกอบด้วย 2 องค์ประกอบคือ (1) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน และ (2) บทบาทของครอบครัว โดยมีเงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดี และ (2) การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมต้อง ร่วมมือกันทั้งโรงเรียนโดยดำเนินงาน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานโรงเรียนได้

2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคม มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองคุณธรรมที่ยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาระบบนิเวศการบริหารโรงเรียนคุณธรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ

2) ควรมีการศึกษาคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารสู่โรงเรียนคุณธรรมในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

แก้วมณี โสพิน และ จรัส อติวิทยากรณ์. (2563). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครู ในเครือข่ายพันธสัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต

2. *การประชุมหามติใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11* (หน้า 1306 - 1317). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

จิโรจ จิวแหยม และคณะ. (2565). การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างพุทธระดับจริยธรรมเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมเชิงพุทธของครูในโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*. 7 (2) , 167 - 181.

ชาญชิต ทัพพม. (2564). รูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ทวีศักดิ์ แก้วอาษา และคณะ. (2564). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 ประจำปี พ.ศ. 2564* (หน้า 465 - 473). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2547). *คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2550). *คุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานอบรม
ศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- ธีระ ชันบุตร. (2562). กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมที่มีสัมฤทธิ์ผล โรงเรียนบ้านปากน้ำ (เผดิม
จินนาวาสงเคราะห์) อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศิลปากร*. 10 (1), 955 - 966.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2552). *การวางแผนกลยุทธ์และการวิเคราะห์โครงการ*. กรุงเทพมหานคร: ไทยพัฒนราย
วันการพิมพ์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภาพรณ เนตรอนงค์ และ ทองสุข วันแสน. (2562). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเก
ษ เขต 4. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*. 2 (2), 50 - 70.
- วิไล หนูนา และ ศิริชัย ชินะดังกู. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมของ
นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตภาคใต้ฝั่งอันดามัน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*.
9 (2), 89 - 113.
- ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). *กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมทำอะไรให้ประสบ
ความสำเร็จ*. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สายันต์ โพธิ์ทอง. (2563). *อัตลักษณ์โรงเรียนคุณธรรม. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิรินภา จงท่ามา. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนเอกชนในกำกับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรดิตถ์
เขต 1. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุดมลีลา และคณะ. (2561). กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*. 19 (2),
197 - 213
- Hubbard, R., & Power, B. (1999). *Living the questions: A guide for teacher-researchers*.
York, ME: Stenhouse.